

Vēlēšanas Ālandu salās 2023. gada 15. oktobrī

- Šo informācijas lapu Ālandu salu valdība publicēja 2023. gadā.
- Vairāk informācijas par vēlēšanām Ālandu salās varat atrast mājas lapā www.val.ax

Laipni aicinām piedalīties vēlēšanās!

2023. gada 15. oktobrī notiks Ālandu salu parlamenta (lāgtings) un pašvaldību (komūnas) vēlēšanas.

Visas Ālandu salu sabiedrības interesēs ir, lai ikviens izmantotu savas balsstiesības un piedalītos vēlēšanās. Taču kas ir tiesīgi balsot? Kādā veidā balsot? Kādā veidā varat kandidēt vēlēšanās?

Šeit jūs atradīsiet atbildes uz jūsu jautājumiem par vēlēšanām.

Ko mēs ievēlam?

Parlamenta vēlēšanās mēs ievēlam 30 Ālandu parlamenta deputātus nākamajiem četriem gadiem.

Pašvaldību vēlēšanās mēs ievēlam deputātus pašvaldību domēs. Arī viņi tiek ievēlēti uz četriem gadiem. Domes deputātu skaits ir atkarīgs no iedzīvotāju skaita katrā pašvaldībā.

Kam ir tiesības balsot?

Lai varētu balsot vēlēšanās, ne vēlāk kā vēlēšanu dienā, proti, 2023. gada 15. oktobrī, jums jāsasniedz 18 gadu vecums. Tas nozīmē, ka jūsu dzimšanas dienai jābūt ne vēlāk kā 2005. gada 15. oktobrī.

- Lai **balsotu parlamenta vēlēšanās** jums ir jābūt arī Ālandu salu reģionālajai pilsonībai (*hembygdsrätt*). Bet jums nav jābūt Ālandu salu iedzīvotājam vēlēšanu norises laikā.

- Lai varētu **balsot pašvaldību vēlēšanās** 2023. gada 1. septembrī jums ir jābūt reģistrētai dzīvesvietas adresei Ālandu salu pašvaldībā. Jūs varēsiet balsot tieši tajā pašvaldībā. Jums ir jābūt arī **vai nu** Ālandu salu reģionālajai pilsonībai, **vai arī** jums ir jābūt pastāvīgai dzīvesvietai Ālandu salu pašvaldībā veselu gadu pirms vēlēšanu dienas (t. i., ne vēlāk kā no 2022. gada 15. oktobra).

Ja jums ir tiesības balsot, balsošanas kartiņu saņemsiet pa pastu uz jūsu mājas adresi aptuveni mēnesi pirms vēlēšanu dienas. Tad jūs varēsiet pārbaudīt, vai informācija par jūsu tiesībām balsot ir pareiza. Zemāk jūs varat redzēt, kā izskatās balsošanas kartiņa.

RÖSTKORT	
Ävsändare/Valregistermyndighet Statens ämbetsverk på Åland Enheten för magistratsärenden PB 58 Torggatan 16 22101 MARIEHAMN Tel. (018) 635 270	
Mottagare Älänning Abe Mariehamngatan 5 22100 MARIEHAMN	
Du är röstberättigad i Lagtingsvalet och kommunalvalet 2015	FÖLJEBREV 478 1 CENTRALNÄMNDEN I MARIEHAMNS STAD PB 5 22101 MARIEHAMN TEL. (018) 5310
Röstningsområde, -ställe och -tid 1 YTTERNÄS SKOLA 18.10.2015 kl. 9-20	Ifylls på förtidsröstningsstället Jag har själv med bevarande av valhemligheten ifyllt röstsedeln och inneslutit den avstämplad i valkuvertet. Den röstandes underskrift Ifylls av valmyndigheten. Tid och ort. Jag intygar, att röstningen försiggått på det sätt som stadgas i lag. Underskrift av valförrättaren eller valbestyrelsens ordförande.
Rättelseyrkanden avgörs av Centralnämnden för lagtingsval PB 1060 22111 MARIEHAMN	Förtidsröstning 3.10 – 13.10.2015
Kommun Mariehamn	

Datakälla: Befolkningsdatasystemet och hembyggsrättsregionen 1.9.2015

Kādā veidā balsot?

Katram kandidātam, kurš kandidē jebkurās vēlēšanās, ir piešķirts savs numurs. Numurs parasti ir redzams kandidāta vēlēšanu reklāmā. Visos vēlēšanu iecirkņos, kā arī vietnē val.ax, ir pieejami arī kandidātu saraksti

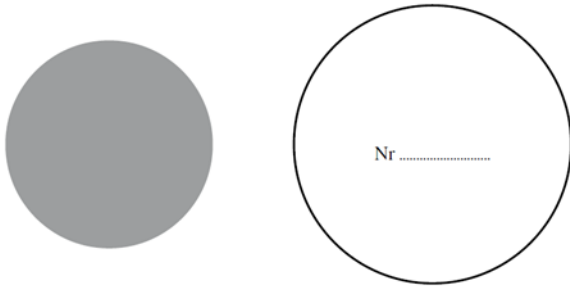
Parlamenta un pašvaldību vēlēšanās numerācija atšķiras:

- parlamenta vēlēšanās, sākot ar Nr. 2 (baltais kandidātu saraksts)
- pašvaldību vēlēšanās, sākot ar Nr. 502 (zaļais kandidātu saraksts)

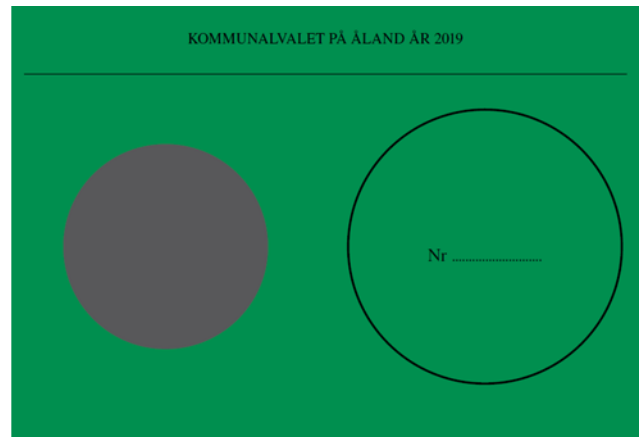
Tādējādi visās pašvaldībās kandidātu numurs ir vienāds, bet jūs varat balsot tikai par tiem kandidātiem, kuri kandidē jūsu dzīvesvietas pašvaldībā.

Balsi nododat, uz vēlēšanu zīmes uzrakstot jūsu kandidāta numuru attiecīgajā vietā. Katrās vēlēšanās ir savas īpašas vēlēšanu zīmes. **Parlamenta vēlēšanās tās ir baltas, savukārt pašvaldību vēlēšanās – zaļas.** Zemāk varat redzēt, kā izskatās vēlēšanu zīmes dažādās vēlēšanās.

LAGTINGSVALET PÅ ÅLAND ÅR 2019

KOMMUNALVALET PÅ ÅLAND ÅR 2019

Pārliecinieties, ka katrās vēlēšanās izmantojat pareizo vēlēšanu zīmi. **Palūdziet jaunu vēlēšanu zīmi, ja rodas drukas kļūdas.** Vēlēšanu zīme, kurā izdarīti grozījumi vai labojumi, nav derīga.

Jūs varat balsot gan iepriekš, gan tieši vēlēšanu dienā. Balsojot iepriekš, jūs parasti saņemsiet divas vēlēšanu zīmes — vienu parlamenta vēlēšanām (baltā vēlēšanu zīme) un otru pašvaldību vēlēšanām (zaļā vēlēšanu zīme). Ja jums ir tiesības balsot tikai vienās vēlēšanās, otru vēlēšanu zīmi varat nosūtīt atpakaļ. Pēc tam jāpārbauda balsstiesības.

Šeit ir aprakstīt dažādi veidi, kā jūs varat nodot savu balsi:

1. Iepriekšēja balsošana iepriekšējas balsošanas iecirknī Ālandu salās

No sestdienas, 30. septembra, līdz otrdienai, 10. oktobrim, jūs varat balsot iepriekšējas balsošanas iecirkņos Ālandu salās. Iepriekšējas balsošanas iecirkņi atrodas visās Ālandu salās. Šāds iecirknis var būt pasta nodaļa, pašvaldības kanceleja vai jebkura cita vieta saskaņā ar pašvaldības lēmumu. Iepriekšējas balsošanas

iecirkņu darba laiki iepriekšējas balsošanas laikā var atšķirties - pārbaudiet laiku savā pašvaldībā vai vietnē val.ax

Jūs varat balsot jebkurā iepriekšējas balsošanas iecirknī. Nav obligāti balsot jūsu dzīvesvietas pašvaldībā.

Lai piedalītos iepriekšējā balsošanā, jums ir jāuzrāda personu apliecinošs dokuments. Raitākai norisei paņemiet līdzī balsošanas kartiņu. Vēlēšanu iecirkņa amatpersonas jums parādīs, kā nodot balsi. Ja jums nepieciešama palīdzība, jums ir tiesības ņemt līdzī vēlēšanu palīgu. Jūs pats varat izvēlēties vēlēšanu palīgu. Vēlēšanu iecirkņa amatpersonas arī varēs jums palīdzēt.

2. Iepriekšēja balsošana iepriekšējas balsošanas iecirknī ārpus Ālandu salām

No sestdienas, 30. septembra, līdz otrdienai, 6. oktobrim, jūs varat balsot iepriekšējas balsošanas iecirkņos ārpus Ālandu salām, piemēram, dažādās vietās Ziemeļvalstu reģionā. Iepriekšējas balsošanas iecirkņi ir uzskaitīti vietnē val.ax

Jūs varat balsot jebkurā iepriekšējas balsošanas iecirknī ārpus Ālandu salām.

Lai piedalītos iepriekšējā balsošanā, jums ir jāuzrāda personu apliecinošs dokuments. Raitākai norisei paņemiet līdzī balsošanas kartiņu. Vēlēšanu iecirkņa amatpersonas jums parādīs, kā nodot balsi. Ja jums nepieciešama palīdzība, jums ir tiesības ņemt līdzī vēlēšanu palīgu. Jūs pats varat izvēlēties vēlēšanu palīgu. Vēlēšanu iecirkņa amatpersonas arī varēs jums palīdzēt.

3. Iepriekšēja balsošana pa pastu

Ja jums nav iespējas nobalsot vēlēšanu dienā vai iepriekšējas balsošanas periodā, jūs varat balsot pa pastu. Šī ir iespēja nobalsot, ja neatrodieties Ālandu salās vai ja jums ir grūtības nokļūt vēlēšanu iecirknī slimības vai invaliditātes dēļ.

Ja vēlaties balsot pa pastu, izmantojiet dokumentu pasūtīšanas veidlapu. Dokumentus var pasūtīt no 2023. gada 15. jūlija. Dokumentus balsošanai pa pastu ieteicams pasūtīt savlaicīgi pirms vēlēšanām. Veidlapa ir pieejama vietnē val.ax. Tad

jūs saņemsiet visus nepieciešamos dokumentus pa pastu. Jūs saņemsiet arī norādījumus, kā tos aizpildīt.

Ja jums ir grūtības saņemt un nosūtīt vēstules pa pastu, varat saņemt dokumentus tieši savā dzīvesvietā un tie tiks paņemti, kad būsiet pabeidzis balsošanu. Šo pakalpojumu var pieprasīt, pasūtot dokumentus balsošanai pa pastu. Šajā gadījumā jūsu dzīvesvietai ir jābūt Ālandu salu pašvaldībā.

Dokumenti, kas nepieciešami balsošanai, jāpasūta ne vēlāk kā līdz 10. oktobrim.

NB! Vēlēšanu zīmes un pavadvēstule jāizsūta tā, lai tās nonāktu jūsu pašvaldībā **līdz 13. oktobra plkst. 19.**

4. Iepriekšēja balsošana tādās iestādēs kā slimnīcas vai veco ļaužu pansionāti

Iepriekšēju balsošanu slimnīcās, veco ļaužu pansionātos un citās tamlīdzīgās iestādēs organizē pašvaldības iecelta vēlēšanu komisija. Vēlēšanu komisijas locekļi ierodas iestādē, lai dotu iespēju balsot personām, kas tur uzturas.

Balssšana noris vismaz divas dienas vēlēšanu komisijas noteiktos laikos. Laiks tiek paziņots iepriekš, izvietojot viegli pamanāmu paziņojumu.

Šādā veidā var balsot tikai personas, kas iestādē uzturas vai par kurām šeit tiek nodrošināta aprūpe. Iestādes darbinieki šādi balsot nevar.

5. Balssšana vēlēšanu dienā

Vēlēšanu diena ir svētdiena, 2023. gada 15. oktobris. Vēlēšanu iecirkņi ir **atvērti plkst. 9.00–20.00**. Ja ieradīsieties vēlēšanu iecirknī plkst. 20.00, varēsiet nobalsot pat tad, ja būs rinda un būs jāgaida.

Vēlēšanu dienā drīkst balsot tikai tajā vēlēšanu iecirknī, kas norādīts jūsu balssšanas kartiņā. Ierodoties vēlēšanu iecirknī, jums vispirms jāvēršas pie vēlēšanu amatpersonām, kuras pārbaudīs, vai jums ir tiesības balsot. Šim nolūkam jums ir jāuzrāda personu apliecinošs dokuments. Lai ātrāk tiktu pie balssšanas, ieteicams arī paņemt līdzī savū balssšanas kartiņu.

Kad vēlšanu amatpersonas būs konstatējušas, ka jums ir tiesības balsot, jūs saņemsiet vēlšanu zīmes - vienu vai divas atkarībā no jūsu balsstiesībām. Vēlšanu zīmes aizpildāt balsošanas kabīnē, lai neviens nevarētu redzēt, ko jūs rakstāt. Balsošanas kabīnē ir izlikti arī kandidātu saraksti.

Atcerieties, ka vēlšanu zīme parlamenta vēlēšanām ir baltā krāsā, savukārt pašvaldību vēlšanu zīme ir zaļa.

Pēc vēlšanu zīmju aizpildīšanas tās tiek apzīmogotas. Pēc tam varēsiet tās ievietot vēlšanu urnā.

Vēlšanu iecirknī ir vēlšanu palīgs, kas vajadzības gadījumā jums palīdzēs. Jūs varat arī pats izvēlēties personu, kura jums palīdzēs.

Kuras personas ir tiesīgas kandidēt vēlēšanās?

Ikviens, kam ir balsstiesības, ir tiesīgs arī kandidēt, ar dažiem izņēmumiem. Piemēram, jūs nevarat kandidēt, ja jūs strādājat vadošā amatā pašvaldībā.

Kādā veidā varat kandidēt vēlēšanās?

Ja vēlaties kandidēt vēlēšanās, sazinieties ar kādu no Ālandu salu politiskajām apvienībām. Jums nav jābūt apvienības biedram, lai kandidētu, taču apvienībai ir tiesības izvirzīt noteiktas prasības jums kā kandidātam.

Jūs varat arī pats izvirzīt kandidātus, izveidojot vēlšanu apgabala apvienību. Tad jūs jāsavāc pietiekami liels skaits balsstiesīgo vēlētāju jūsu izvirzītā kandidāta atbalstam. Vienam kandidātam parlamenta vēlēšanās ir nepieciešamas desmit atbalsta personas, savukārt pašvaldību vēlēšanās – trīs. Ja jūs pats esat kandidāts, jūs nevarat vienlaikus būt vēlšanu apgabalu apvienības biedrs.

Jūs varat apvienoties ar citām personām un izveidot kandidātu sarakstu ar vairākiem kandidātiem. Joprojām ir jābūt pietiekamam atbalstam vēlšanu apgabala apvienībā, t.i., desmit personām katram kandidātam parlamenta vēlēšanās un trim pašvaldību vēlēšanās.

Ja vēlaties izvirzīt kandidātus, varat izmantot vietnē val.ax pieejamo informāciju un veidlapas.

Vēlēšanas ir tiešas, aizklātas un proporcionālas

Ålandu salās vēlēšanas ir tiešas. Tas nozīmē, ka jūs balsojat tieši par to kandidātu, kuru vēlaties ievēlēt. Tam vienmēr ir jābūt personīgam balsojumam - jūs nedrīkstat nodot savu balsojumu, izmantojot citu personu.

Mūsu vēlēšanas ir aizklātas. Tas nozīmē, ka neviens cits nedrīkst zināt, kā jūs balsojāt. Šīs ir svarīgas tiesības demokrātijā. Tāpēc gan iepriekšējas balsošanas iecirkņos, gan vēlēšanu iecirkņos ir vēlēšanu kabīnes ar aizslietņiem. Vēlēšanu zīmi var salocīt, nododot vēlēšanu amatpersonai apzīmogošanai, pirms ievietot vēlēšanu urnā.

Ålandu salās vēlēšanas ir proporcionālas. Tas nozīmē, ka vēlēšanu rezultātiem pēc iespējas precīzāk jāatspoguļo atbalsts, ko dažādās grupas saņem vēlēšanās. Grupai, kura saņem 15 procentus balsu, vajadzētu iegūt arī aptuveni 15 procentus vietu parlamentā vai pašvaldības domē.

Lai vēlēšanu rezultāti būtu pēc iespējas proporcionālāki, izmanto aprēķinu sistēmu, ko parasti sauc par *d'Hondt* metodi. Aprēķinu veikšana sīkāk aprakstīta vietnē val.ax.

Vēlēšanu rezultāti

Tiklīdz vēlēšanu dienā tiek slēgti vēlēšanu iecirkņi, sākas balsu skaitīšana. Iepriekšējā balsošanā nodotās balsis tiek saskaitītas jau dienas gaitā, un parasti to rezultāti ir pieejami tūlīt plkst. 20.00. Ålandu salu plašsaziņas līdzekļos balsu skaitīšana parasti tiek pārraidīta un informācija par balsu skaitīšanu tiek sniegta tiešraidē.

Provizoriskie vēlēšanu rezultāti parasti ir gatavi ne vēlāk kā pusnaktī. Tuvākajās dienās pēc vēlēšanu dienas visas balsis tiek vēlreiz pārskaitītas, pirms tiek kļūst zināms galīgais rezultāts.